

ת"פ 51033/12/11 - מדינת ישראל נגד עלי סמיראת, אסילקו לעבודות בנייה וחקלאות בע"מ

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 51033-12-11 מדינת ישראל נ' סמיראת ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
מדינת ישראל ע"י עו"ד עמית לוין

המאשימה

נגד

1. עלי סמיראת ע"י עו"ד מאהר חנא
2. אסילקו לעבודות בנייה וחקלאות בע"מ
(עניינה הסתיים)

הנאשמים

גזר דין

רקע

נאשם מס' 1 (להלן: **הנאשם**) הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של הכנת פנקסים כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס. ואלו העובדות שנקבעו בהכרעת הדין:

בזמנים הרלוונטיים לאישום ניהל הנאשם את נאשמת מס' 2, חברה שעסקה בהספקת כח אדם לבניין ולחקלאות (להלן: **החברה**).

במהלך התקופה שבין דצמבר 2007 ועד יולי 2008 כלל הנאשם בספריה של החברה חשבוניות פיקטיביות בסכום כולל שמעל 4.5 מיליון ש"ח, וזאת במטרה להתחמק מתשלום מס.

החשבוניות הפיקטיביות מושא כתב האישום הן על שמותיהן של שלוש חברות: נערן בניה והשקעות בע"מ, חברה אשר כלל לא היתה פעילה (להלן: **נערן**), אטורה תעשיות בע"מ, חברה העוסקת ביצור חוטים אלסטיים (להלן: **אטורה**) והובלות רכב עבודה בע"מ (להלן: **עבודה**), וזאת מבלי שהנאשם או החברה בצעו עם שלושת החברות הללו כל עסקה. מהראיות עלה, כי הנאשם קנה את החשבוניות הפיקטיביות של נערן ואטורה מעד התביעה חאלד תמימי. לא הוכח באיזה אופן השיג הנאשם את החשבוניות של חברת עבודה, אך נקבע שהן לא הוצאו כנגד עסקאות אמת.

להשלמת התמונה אוסיף, כי יוחסה לנאשם גם עבירה של הגשת דו"חות כוזבים ממנה זוכה, משום שלא הוכח שהגיש בשם החברה דו"חות בהם כלל הוצאות שהתבססו על החשבוניות הפיקטיביות (ולמעשה, העבירות התגלו בטרם הגיע מועד הגשת הדו"חות).

טיעוני הצדדים

עמוד 1

ב"כ המאשימה ביקש להשית על הנאשם עונש של מאסר בפועל, במתחם שבין 18 חודשי מאסר ועד 45 חודשים וקנס כספי מכביד. בטיעונו הפנה לכך שהעבירה אותה עבר הנאשם נועדה לצורך התחמקות מתשלום מס והפנה לערכים המוגנים הכלליים הנוגעים להתחמקות מתשלום מסים. לצד זאת התייחס ב"כ המאשימה לכך שהנאשם ניהל הוכחות ולא קיבל אחריות למעשיו ולכך שחלוף הזמן נבע בשל התנהלותו.

במסגרת טיעונו הציג ב"כ המאשימה פסיקה.

ב"ב הנאשם ביקש להסתפק במאסר מותנה וקנס מתון. בטיעונו שם את הדגש על כך שלא נגרם לקופת המדינה כל נזק בשל מעשיו של הנאשם, וכי כל המחדלים מושא האישום הוסרו. כמו כן הפנה לכך שהנאשם זוכה מהעבירה המרכזית בה הואשם, הגשת דו"חות כוזבים וכי מדובר באדם נורמטיבי. בנוסף, הפנה ב"כ הנאשם לכך שהושג עם הנאשם הסכם שומה וכי המדינה שוכרת את שירותיו כקבלן.

במסגרת טיעונו, הציג ב"כ הנאשם פסיקה רבה, אליה אתייחס בהמשך.

הנאשם ביקש לומר את המילה האחרונה. בדבריו הדגיש כי מאז נחקר בגין המעשים מושא כתב האישום הוא מקפיד לשלם מסים כדיון, ונענה לכל דרישה. עוד אמר, כי הוא חושש לעתידה ש משפחתו בשל התיק.

מתחם העונש ההולם

הנאשם כלל בספריה של החברה חשבוניות כוזבות בסכום כולל שמעל 4.5 מיליון ש"ח. הוכח לפני, כי הנאשם קנה מהעד תמימי את החשבוניות של אטורה ונערן, בסכום של מעל שלושה מיליון ש"ח. לא הוכח כיצד השיג הנאשם את החשבוניות של חברת עבודי, בסכום שמעל 1.3 מיליון ש"ח, אך הוכח כי מדובר בחשבוניות פיקטיביות. הסיבה האפשרית היחידה מדוע יקנה אדם חשבוניות פיקטיביות ויכלול אותן בספריה של חברה, היא על מנת להתחמק מתשלום מסים כחוק, בדרך של יצירת מצג כוזב, כאילו החשבוניות משקפות הוצאות אמת אותן הוציאה החברה במהלך פעילותה.

בסופו של יום הנאשם לא הגיש דו"חות כוזבים של החברה, ועל כן זוכה מעבירה זו. עם זאת יש לציין, כי הנאשם נחקר בחשד לביצוע העבירות עוד בטרם הגיע מועד הגשתם של הדו"חות הרלוונטיים למועדים בהם קיבל את החשבוניות. מכל מקום, גם אם לא הוגשו דו"חות כוזבים בהסתמך על החשבוניות הפיקטיביות, עדיין ברור כי החשבוניות נכללו בספרי החברה במטרה לבסס עליהן דו"חות כוזבים - שהרי הדו"חות מבוססים על פנקסי הנהלת החשבוניות. ומכל מקום, הנאשם לא הציע כל הסבר אחר מדוע השיג חשבוניות כוזבות על סכום של 4.5 מיליון ש"ח וכלל אותן בספרי החברה.

מעשי הנאשם נועדו לפגוע בשני ערכים מוגנים: ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הצבורית, ולאור הסכום הכולל של החשבוניות הפיקטיביות, ברור כי הפגיעה הצפויה בקופה הציבורית היתה עלולה להיות משמעותית.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי תפיסת מבצעייהן נמוכים. לפיכך יש לגזור עונשים אשר ירתיעו נאשמים מלבצע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל:

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה

עמוד 2

בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילות התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צרכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה, שקולה היא לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עבריו המס ככל עבריו אחר השולח יד ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עבריו המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של עבריו רכוש "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתי אותו משלם עבריו רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון הערכי והמוסרי שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פסקליות' (ע"פ 4097/90 בוירסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] 17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] 20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] 10.7.2012)).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעה. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כמו כן נפסק לא אחת, כי לנסיבותיו האישיות של העבריו יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רובינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

"חומרן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות."

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013):

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס

[...]לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 11-03-2444, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן ועוד, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב.

ועם זאת, בקביעת העונש בנסיבותיו המיוחדות של מקרה זה, יש לתת ביטוי לכך שהנאשם לא הגיש דו"חות כוזבים, שכן המעשים התגלו בטרם הוגשו הדו"חות, ועל כן מעשיו לא גרמו לנזק לקופה הציבורית.

נתתי דעתי לפסיקה אותה הגיש ב"כ הנאשם, בה נמנעו בתי משפט מלגזור מאסר בעבירות מס. מדובר בפסיקה שכולה של בתי משפט השלום, ובמקרים הרבה פחות חמורים מאשר המקרה שלפני, ולא ראיתי כי יש בה ללמד כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם אינו כולל מאסר לריצוי ממש.

נתתי דעתי גם לפסיקה אותה הגיש ב"כ המאשימה, אך היא נוגעת למקרים בהם הורשעו נאשמים מלבד בעבירה של הכנת פנקסים כוזבים גם בעבירות נלוות משמעותיות - ואילו הנאשם שלפני הורשע רק בעבירה של הכנת פנקסים כוזבים.

לאור אלה, מתחם העונש ההולם את העבירות הוא מאסר בפועל, לריצוי ממש, לתקופה שבין ששה חודשים ועד שנה וחצי וכן קנס כספי.

נתונים אשר אינם קשורים לעבירה

הנאשם יליד 1969. נשוי ואב לששה ילדים. אין לחובתו הרשעות קודמות.

מעדותו של הנאשם עולה, כי הוא עובד כיום בהיקף מלא ורואה ברכה בעמלו.

לטענת המאשימה קיים חוב של הנאשם לרשויות המס, אך אין לפני נתונים מהו מקור החוב. לאור העובדה שברור שהחוב אינו נוגע לעבירות מושא התיק שלפני, שבפועל לא גרמו נזק לקופה הציבורית, לא נתתי לטענה זו כל משקל.

התנהלות ההליכים

ההליכים בתיק זה התנהלו באופן חריג, שלא לומר יותר מכך, שגרם לסרבולם והתארכותם הרבה מעבר לסביר. אבהיר:

כתב האישום הוגש בדצמבר 2011.

בתחילה הנאשם לא התייצב לדיונים והוצאו נגדו צווי הבאה. דיון ראשון בנוכחותו של הנאשם התקיים רק ביום 21.2.13. לאחר מכן התבקשו מספר דחיות, לצורך הסדרת יצוג וניהול מו"מ וכן בשל העדרות הנאשם ממספר דיונים. דיון ענייני ראשון בתיק התקיים רק ביום 15.1.14.

וגם לאחר שהחל התיק להשמע, הדרך עד לסיום שמיעתו היתה ארוכה:

בכתב האישום הואשמה החברה יחד עם הנאשם.

הנאשם יוצג לאורך ההליך, על ידי עורכי דין שונים. תחילה יוצג הנאשם על ידי עוה"ד סאיד ג'בארה וחיים ארבל, עד אשר הושעה עו"ד ארבל מלשכת עורכי הדין. לא מיותר לציין, כי הודעה על השעייתו של עוה"ד ארבל הוגשה על ידי הנאשם לבית המשפט רק יומיים לפני מועד הוכחות, אשר בית המשפט הקדיש לו יום דיונים שלם. ר' בהקשר זה החלטה על השתתפות הוצאות מיום 14.12.15. לאחר השעייתו של עו"ד ארבל התבקשו עוד מספר דחיות על ידי הנאשם לצורך הסדרת יצוג חלופי, והתיק התעכב במספר חודשים נוספים. בסופו של דבר, משהתברר כי הנאשם אינו מצליח למנות לעצמו עורך דין, מינית את הסניגוריה הציבורית לייצג את הנאשם, והוא יוצג על ידי עוה"ד מאהר חנא.

למרות שמדובר בחברת יחידים, אשר הנאשם היה מנהלה, ולא היה כל ניגוד עניינים בינה ובין הנאשם, הופיע בשמה במהלך הדיונים בתיק מר ברוך מאירסון, הרשום כמזכיר החברה. אופן התנהלותו של נציג החברה גרם להארכת הדיונים וסרבולם, תוך הערמת קשיים ופניות לבית המשפט בלשון אשר המעט שניתן לומר עליה, שאינה הולמת ואינה מקובלת. על מנת שלא להאריך, אפנה את הקורא לדברים שאמר בישיבות יום 15.1.14, ע' 9-10 לפרוטוקול, יום 1.4.15, ע' 46-47 לפרוטוקול ולפניותיו לבית המשפט מימים 12.11.14 ו- 1.4.15 - וזה רק המעט שבמעט.

הנה - במהלך שמיעת עדותו של הנאשם, ביום 6.10.16, התברר כי לא רק שמדובר בחברת יחידים אשר אין כל ניגוד עניינים בינה ובין הנאשם, למעשה החברה כלל לא היתה פעילה מזה שנים, ולמעשה פעילותו היחידה (במסגרת החברה) של מי שלכאורה שימש מזכיר החברה, היתה ייצוגה בהליך לפני (ר' פניית המאשימה מיום 16.11.16 ותשובת נציג החברה מיום 29.11.16). מטעם זה ראתה המאשימה לחזור בה מהאישום ביחס לחברה, על מנת לקצר את ההליכים וליעל את שמיעת התיק. לתמיהה, מדוע חברה לא פעילה טרחה להסדיר ייצוג נפרד בהליך בנסיבות האמורות, לא היה מענה.

ראיתי להתייחס לאופן התנהלות ההליכים, על מנת להסביר את התארכותם מעבר לדרוש ולהראות, כי אין מקום להביא את חלוף הזמן מאז הגשת כתב האישום כשיקול להקלה עם הנאשם.

עם זאת, אביא בחשבון את העובדה שכתב האישום הוגש למעלה משלוש שנים לאחר גילוי העבירות.

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את העובדה שאין לחובתו הרשעות קודמות.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שלא קיבל אחריות למעשיו. אמנם הנאשם זוכה מחלק מהעבירות אשר יוחסו לו, אך כפירתו במעשים היתה גורפת, ואופן ניהול ההליכים הקשה על בירורו של התיק והביא להתארכות שמיעתו שלא לצורך.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. עשרה חודשי מאסר בפועל. הנאשם יתייצב לריצו העונש ביום 26.3.17.
- ב. ששה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.

ג. שלושה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.

ד. קנס בסך 75,000 ש"ח או ששה חודשי מאסר תמורתו. הקנס יחולק ל- 25 תשלומים. תשלום ראשון עד ליום 1.4.17 ויתר התשלומים עד הראשון בחודשים שלאחר מכן.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירותבתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן המעצר במגרש הרוסים בירושלים עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ה טבת תשע"ז, 23 ינואר 2017, במעמד הצדדים.

חתימה